

HISTÓRIA OCHOTNÍCKEHO DIVADELNÍCTVA V TULČÍKU

Začiatky – 1927 až 1941

História tulčíckeho ochotníckeho divadla sa začala písať v roku 1927. Citát z kroniky obce Tulčík hovorí: „Niekoľko nadšencov pod vedením vtedajších študentov Andreja Mikluša a Jána Švidu chytili sa divadelnej činnosti a predstavili sa miestnym občanom prvou divadelnou hrou, ktorej názov kronikár nezaznamenal. Priekopníci ochotníckeho divadla boli združení v miestnej organizácii – 208. zbore Slovenskej ligy, na ktorého úlohu, miesto a význam poukazuje i rozsiahly článok, ktorý začiatkom marca 1930 uverejnili noviny Šariš. Okrem iného sa v ňom píše: „V sobotu 1. marca 1930 bude o osemnástej hodine usporiadaný ples s bohatým kultúrnym programom, kde nebude chýbať ani polnočná scéna „Za živa v nebi,“ 2. marca o sedemnástej hodine sa bude hrať veselohra „Čertov mlyn“ od V. Sedláčka a v piatok 7. marca sa dramatický krúžok predstaví hrou „Matka“ od J. G. Tajovského.“

A potom to už priekopníci ochotníckeho divadla rozbalili naplno. V roku 1931 nacvičili hru „Strašidlo“ od F. Urbánka. V roku 1932 dosiahli prvý historický úspech, keď s hrou „Bačova žena“ od I. Stodolu získali na II. Oblastných pretekoch zjazdu slovenských ochotníckych divadiel v Prešove prvé miesto v II. kategórii, o čom svedčí aj dodnes zachovaný diplom a prvá fotografia, ktorá zachytáva aktérov tejto hry Andreja Mikluša, Jána Švidu, Jána Bernáta, Štefana Macka, Annu Mackovú, Andreja Rákoša, Jána Mydlára a Jána Mikluša.

V rokoch 1933 a 1934 dramatický krúžok nacvičil hry „Naši furianti“ od L. Stroupežnického a „Janko a Anička“ od F. Urbánka. Všetky hry, ktoré tulčícke obecnstvo od roku 1927 videlo, režírovali zakladatelia divadla Štefan Mikluš a Ján Švida.

Významným rokom pre tulčícke divadlo sa stal rok 1935, kedy bol postavený a slávnostne otvorený kultúrny dom. V obecnej kronike sa píše: „Najlepším bodom programu bolo prevedenie jednoaktovky od G. K. Laskomerského „Starý zalúbenec“ v podaní učiteľov tulčíckej školy.“ Od tejto chvíle až do svojej smrti v roku 1941 sa stal dušou ochotníckeho divadla riaditeľ školy Jozef Lipka, ktorý hry pripravoval a režíroval. V rokoch 1936 až 1938 to boli „Bludár“ od F. Urbánka, „Smrť Ďurka Langsfelda“ od J. G. Tajovského a „Márnotratný syn“ od J. Hollého.

Od roku 1939 dramatický krúžok pôsobil pod miestnou organizáciou Hlinkovej mládeže a postupne nacvičil divadelné hry „Hrob lásky“ a „Junač“ od F. Urbánka, „Hana“ od M. Rázusa, ako aj veselohru „Americký rýchloholič.“ K najznámejším ochotníkom tohto obdobia patrili Ján Husovský, Štefan Pohorenc, Vincent Kmec, Juraj Švida, Anna Pavúková, Ľudovít Sadlo, Andrej Slivka, Mária Macková, Ján Rákoš, Štefan Mikloš, Margita Švidová, Ján Ličák, Andrej Eliáš, Vincent Dadej a Helena Miklošová. Ďalší rozvoj tulčíckeho ochotníckeho divadla zastavila II. svetová vojna a tak dosky tulčíckeho javiska ostali prázdne až do roku 1947.

Časy rozvoja – 1947 až 1969

Významným medzníkom činnosti tulčíckeho ochotníckeho divadla sa stal rok 1947, kedy bol založený divadelný súbor Hviezdoslav pri Osvetovom zariadení v Tulčíku. Tento súbor založila ďalšia zanietená generácia tulčíckych ochotníkov ako Ferdinand Slivka, Alexander Greif a Pavol Husovský pod vedením nestora tulčíckeho divadelníctva Jána Drabiščáka.

V rokoch 1947–1950 súbor nacvičil divadelné hry „Pani richtárka“ od F. Urbánka, „Trasovisko“ a „Mozolovci“ od Š. Králiku, „Svadobný závoj“ od J. Konyu, „Dobrodružstvo pri obžinkoch“ od J. Palárika a

„Ženský zákon“ od J. G. Tajovského, ktoré režíroval Ján Drabiščák. Ďalšie hry boli „Dve duše“ od A. P. Čechova a „Kozie mlieko“ od J. Skalku, ktoré režíroval vtedajší riaditeľ Štátnej ľudovej školy v Tulčíku Ján Adam.

Hneď v roku 1949 dosiahli tulčícki ochotníci ďalší veľký úspech, keď s hrou „Kozie mlieko“ získali na Okresnom kole divadelných ochotníckych súborov v Prešove I. miesto. Hlavné postavy stvárňovali Štefan Husovský a Anna Lipková.

V rokoch 1951 až 1956 súbor nacvičil hry „Hora volá“ od M. Gontka, „Nový život“ od J. G. Tajovského, „Na chvoste“ od R. Kazíka, „Kubo“ od J. Hollého a po 23 rokoch znovu „Bačova žena“ od J. Stodolu, ktoré režíroval Ján Drabiščák a hry „Sedliacka láska“ od M. Stehlíka, „Statočný valach“ od M. Luknára, „Páva“ od B. S. Timravy a „Kolíska“ od A. Jiráka, ktoré režíroval Ferdinand Slivka. V uvedených hrách účinkovali Marta Poníková, Imrich Lipka, Imrich Vavrenec, Ján Radačovský, Božena Pohorencová, Helena Vrábl'ová, Pavol Husovský, Imrich Fogaš, Františka Fogašová, Tomáš Pohorenc, Štefan Tomaščík, Ida Jašková, Ferdinand Slivka, Gabriela Drabiščáková, Božena Kováčová, Ferdinand Drabiščák, Július Kostelník, František Bučko, Tomáš Mikloš, Mária Slivková, Antónia Kostelníková, Helena Macková, Mária Kmecová, Július Valiček, Imrich Pavúk, Alexander Greif, Regina Vavrencová, Marta Klobušovská a Viliam Mihalčin.

V rokoch 1957 až 1962 sa tulčícki ochotníci predstavili obecnstvu divadelnými hrami „Surovô drevo“ od I. Bukovčana, „Matka“ od K. Čapka, „Vietor do tváří“ od J. Kákoša, „Nevesta“ od A. Christova, „Jej pastorkyňa“ od G. Preišovej, „Zoči voči“ od J. Skalku, „Domov je v nás“ od J. Prachara, „Zlomená pýcha“ od F. Gollnera, ktoré režíroval Ján Drabiščák a „Vábivé svetlá“ od T. Dávidovej, ktorú režíroval Vincent Ďordík. Ako účinkujúci sa predstavili okrem už spomínaných aj Julka Revická, Anton Kmec, Vincent Macko, Mária Rákošová, Antónia Lipková, Marta Sabolová, Jolana Hudačková, Helena Jusková, Anton Pavúk, Ján Petrila, Juraj Lepák, Eva Bilková a Stanislav Bilka.

V období od 1963 až po 1969 divadelný súbor nacvičil hry „Klbo“ od P. Budaka, „Bláznivá hodina“ od J. Sipossa, „Nerob srdcu po vôli“ od M. Kropyvnyckeho, „Májová noc“ od J. Kakoša, „Keď kvitnú lipy“ od V. Egriho, „Mariša“ od bratov Mrštíkovcov a „Faraóni“ od O. Kolomyjca, ktoré režíroval Ján Drabiščák, „Čo ťa nepáli, has“ za réžie Juraja Švidu a „Moja teta, tvoja teta“, kde mal režisérsky debut Stanislav Bilka, ktorý v tejto hre stvárnil aj hlavnú postavu. V týchto hrách sa predstavili spolu so staršími kolegami aj František Husovský, Jozef Vavrek, Albert Kvočka, Stanislav Kvočka, Mária Macková, Eva Revická, Anton Petrila, Gita Bilková, Antónia Švidová, Anton Lepák, Július Nakata, Helena Jusková, Valéria Frimerová, Anton Čikoš, Ján Sabol, Štefan Kmec, František Petrila, Marta Jusková, František Šoltys.

Zlaté časy – 1969 až 1977

Toto obdobie patrilo k najúspešnejším v dejinách a tulčícki ochotníci v ňom získali na divadelných súťažiach množstvo kolektívnych, ale aj individuálnych ocenení. V rokoch 1969 až 1976 pracoval vedúci divadelného súboru a zároveň režisér Ján Drabiščák s dvomi skupinami divadelníkov. V zimnom období so skúsenými, ostriellanými hercami a v letnom období so študentmi, ktorých postupne zapájaj aj do prvého súboru.

Mládežnícky súbor v uvedenom období naštudoval 6 hier a to „Radúz a Mahuliena“ od J. Zayera v roku 1970, „Dobrodružstvo pri obžinkoch“ a „Drotár“ od J. Palárika v rokoch 1971 a 1972, „Sneh nad limbou“ od I. Bukovčana v roku 1974, „Trampoty s láskou“ od V. Lowicseka a „Ženích z Paríža“ od A. Papajana v roku 1976, za ktorú získal diplom na Okresnej prehliadke v Prešove. V hlavných úlohách týchto hier sa predstavili Július Bučko, Viera Oravcová, Anežka Šoltysová, Marta Sraliková, Jozef Drabiščák, Cyril Frimer, Jozef Grohoľ, Eva Lipková, Eva Fogašová, Ján Fedor, Mária Poníková a Gabriel Drabiščák, ktorí v neskoršom období stvárňovali hlavné postavy aj v prvom divadelnom súbore.

Súbor dospelých nacvičil v roku 1969 a 1970 hry F. Urbánka „Škriatok“ a „Strídža spod hája“. V obidvoch hrách sa v hlavných úlohách predstavili Stanislav Bilka, František Husovský, Jozef Vavrek, Vincent Šoltys, Valéria Frimerová, Eva Revická, Marta Jusková, Mária Onofrejšová, Marta Sraliková a Jozefína Poníková.

V roku 1971 získal súbor s hrou „*Ulička*“ od E. Göllnera I. miesto na Okresnej prehliadke kategórie „C“ v Prešove a Stanislav Bilka ocenenie „Najlepší mužský herecký výkon“ za postavu baču.

Ďalších úloh sa majstrovsky zhostili František Husovský, Valéria Frimerová, Mária Onofrejevová, Jozefína Poníková, Július Bučko a učiteľka ZŠ v Tulčíku Mária Rišková.

O rok neskôr súbor nacvičil drámu A. Jiráskova „*Vojnarka*“, kde sa okrem skúsených ochotníkov predstavili herci z mládežníckeho súboru Anežka Šoltysová, Jozef Grohoľ, Marta Sralíková, Ján Fedor a Jozef Drabiščák. V hre ešte účinkovali Mária Koscová a Jozef Nakata.

V roku 1973 si súbor zopakoval úspešnú hru z roku 1966 „*Faraóni*“, s ktorou získal na Okresnej prehliadke kategórie „C“ v Prešove II. miesto. Ján Drabiščák získal „Cenu za réžiu“, Stanislav Bilka cenu „Najlepší mužský herecký výkon“, za postavu Tarana a Helena Marcinová cenu „Najlepší ženský herecký výkon“ za postavu Odarky. Úspešných hercov doplnili Ján Hrabčák, Štefan Kmec, Cyril Husovský, Jaroslav Klapáč a po dlhšej divadelnej prestávke aj Mária Fortunová.

Historicky prvý veľký úspech mimo okresu získal súbor v roku 1974, keď sa hrou „*Kuchárka*“ od A. Sofronova po získaní I. miesta na Okresnej súťaži kategórie „C“ v Prešove zúčastnil na Krajskej prehliadke v Revúcej, kde Marta Sralíková získala cenu „Najlepší ženský herecký výkon“ za postavu kuchárky. V hre sa okrem skúsených ochotníkov predstavili aj Jozef Frimer, Anton Vavrek, Helena Kopčáková, Mária Vavrencová, Ján Rákoš a Helena Sralíková.

Rok 1976 bol jedným z najúspešnejších v histórii tulčíckeho divadelníctva. Súbor bol preradený z kategórie „C“ do kategórie „B“ a hneď po víťazstve na Okresnej prehliadke v Prešove s hrou „*Tribunál*“ od A. Makajoka získal na Krajskej prehliadke vo Svite III. miesto a Mária Guňová získala cenu „Najlepší ženský herecký výkon“ za postavu Nadi. Svoje úlohy v tejto hre majstrovsky stvárnil Stanislav Bilka, Helena Marcinová, Helena Kopčáková, František Husovský, Vincent Šoltys, ale aj Helena Sralíková a Jaroslav Lipka.

V roku 1977 pri príležitosti osláv 50. výročia divadelníctva v Tulčíku, naši ochotníci naštudovali veselohru Ľuda Zelenku „*Žinčica kontra infarkt*“, s ktorou zvíťazili na Okresnej prehliadke kategórie „B“ v Prešove, kde Ján Drabiščák získal „Cenu za réžiu“ a František Husovský cenu „Najlepší mužský herecký výkon“ za postavu Hríbika. Na Krajskej prehliadke súborov kategórie „B“ vo Svite získal súbor s uvedenou hrou III. miesto a Viera Oravcová cenu „Najlepší ženský herecký výkon“ za postavu Katky. Vynikajúce výkony opäť podali Stanislav Bilka, Jozef Vavrek, Vincet Šoltys, Mária Guňová, Jozef Drabiščák, hosťujúci Vladimír Masrna, navrátiliec Anton Petrila, ale aj Eva Lipková, Eva Fogašová, Štefan Nakata, Vendelín Frimer, Ján Paľo, Vladimír Greif, Darina Drabiščáková a Mária Tekelyová.

Vyvrcholenie zlatých časov – 1978 až 1989.

Obdobie ochotníckeho divadelníctva v rokoch 1978 až 1989 začali tulčícki ochotníci hrou M. Zarudného „*A vietor nám dá krídla*“ a jednoaktovkou „Šesť koňakov za batola, alebo jeden najdúch je na šiestich chlapov trochu priveľa“.

V roku 1979 divadelný súbor nadviazal na úspechy z minulých rokov, keď s hrou „*Surovô drevo*“ od I. Bukovčana získal I. miesto na Okresnej prehliadke kategórie „B“ v Prešove a na Krajskej prehliadke kategórie „B“ vo Svite III. miesto, Ján Drabiščák „Cenu za réžiu“ a Jozef Drabiščák cenu „Najlepší mužský herecký výkon“ za postavu Staška. Svoje úlohy vynikajúco stvárnil Jozef Vavrek, Stanislav Bilka, Ján Fedor, Anna Štefanová, Eva Lipková, Eva Fogašová, Darina Drabiščáková, Anežka Šoltysová, Jozef Frimer a Mária Poníková.

V rokoch 1980 až 1982 súbor nacvičil hry „*Vdovica*“ od N. Ankilova, „*Neprebudený*“ od M. Kukučina a „*Buďte slnkom*“ od A. Papajana. Za posledné menované dve hry získal súbor diplom na Okresnej prehliadke kategórie „B“ v Prešove za tvorivý prístup a Ján Drabiščák za réžiu. Hlavné úlohy v uvedených hrách zahrli Stanislav Bilka, Eva Lipková, Mária Poníková, Eva Fogašová, Božena Valičková, Július Onofrej a Ján Fedor.

V roku 1983 sa ochotníci predstavili bláznivou komédiou S. Kršnáka „*S brokovnicou na manželá*“, v ktorej hlavné postavy majstrovsky stvárnil Stanislav Bilka, Juliana Fortunová, Jozef Drabiščák, Maria Poníková

a v roku 1984 poučnou hrou zo života mládeže od A. Mirzagitova „*Šediny mojej matere*“, kde hlavnú postavu matky vynikajúco zahrala Božena Valičková. Ďalšie postavy stvárnil Jozef Drabiščák, Vladimír Greif, Agáta Marcinová, Július Onofrej, Iveta Lipková, Jana Jašková, Ján Fedor, Agáta Vavreková, Gabriel Drabiščák a svoj divadelný debut zažili Monika Nakatová, Daniel Greif, František Greif a Božena Horvátová.

V rokoch 1984 a 1985 pri príležitosti 40. výročia SNP a 40. výročia ukončenia II. svetovej vojny divadelný súbor nacvičil hry s vojnovou tematikou „*Prekroč svoj tieň*“ od O. Záhradníka a „*Očakávaný*“ od A. Salynskija. V hlavných úlohách sa predstavili Ján Fedor, Jozef Vavrek, Eva Lipková, Jozef a Gabriel Drabiščákoví, Július Onofrej, Božena Horvátová a Gabriela Macková, ktorá pri svojom debute zaujala v hlavnej postave hry „*Očakávaný*“.

Koniec jednej veľkej éry tulčického divadla zavíšili komédie Karola Jančoška „*Nové Kocúrkovo*“ alebo „*Kto sa hanbí, ten má prázdne gamby*“ pôvodne napísanú ako rozhlasovú hru, ktorú do divadelnej podoby upravil režisér Ján Drabiščák v roku 1986 a „*Hľadá sa*“ od Ľ. Petrovského v roku 1987. V týchto hrách sa predstavili starí harcovníci Stanislav Bilka, František Husovský, Jozef Vavrek, Ján Fedor, Jozef Drabiščák a Július Onofrej. Ďalšie postavy stvárnil Božena Horvátová, Gabriela Macková, Vladimír Greif, František Greif, Vladimír Čikoš, Ján Šoltés, Jozef Vojtek, Ľubomír Anderlik v hre „*Nové Kocúrkovo*“, kde okrem spomínaných upúťali po dlhšej divadelnej prestávke Helena Marcinová a Valéria Martinská. V hre „*Hľadá sa*“ premiéru medzi dospelými zažili Iveta Lepáková a Beáta Miklošová.

Labuť ou piesňou za veľkou kapitolou dejín tulčického divadla bola komédia M. Kočana „*Playbeck*“, s ktorou tulčickí ochotníci vystúpili iba raz v marci 1989. Nezná revolúcia, ktorá priniesla do života spoločnosti plno pozitívnych zmien, bola žiaľ začiatkom konca slávy amatérskeho divadla a tulčicke javisko osirelo na dlhých 14 rokov.

Znovuzrodenie ochotníckeho divadla – 2004 až po súčasnosť

Fakt, že Tulčik a ochotnícke divadlo patria neodmysliteľne k sebe, dokázala skupina nadšených ochotníkov pod vedením vtedy už 81. ročného dlhodobého úspešného režiséra Jána Drabiščáka a v roku 2003 obnovili činnosť divadelného súboru tentokrát pod hlavičkou obecného úradu a MO Matice slovenskej v Tulčíku. V rokoch 2003 a 2004 nacvičili hry „*Žinčica kontra infarkt*“ od Ľ. Zelenku a „*Surovô drevo*“ od I. Bukovčana. S prvou hrou sa iba rozbíjali a zahráli ju iba pre domáce obecnstvo, no s druhou nadviazali na zašlú slávu tulčického divadelníctva a po víťazstve na Regionálnej súťaži amatérskych divadelných súboroch v Prešove, postúpili na Krajskú scénickú žatvu v Levoči. Tu obsadili III. miesto a odborná porota ich navrhla na Celoslovenský festival hier s dedinskou tematikou v Trebišove, kde súbor obsadil znovu III. miesto. Bol to najväčší úspech tulčického divadelníctva za uplynulých 85 rokov. V oboch hrách režisér skĺbil skúsenosti s mladosťou a tak sa na javisku okrem starších ostrieľaných hercov objavili začínajúci nádejní ochotníci ako Daniela Greifová, Antónia Vavreková, Jozef Rákoš, ktorí patria k oporám súčasného ochotníckeho divadla, ale aj Gabriela Drabiščáková, Daniela Eliášová, Adrián Vavrek, Peter Šoltys, Milan Staško, Peter Vavrek, Miroslava Greifová, Pavol Šoltys, Katarína Vavreková, Martin Frimer a Peter Paľo.

Po smrti Jána Drabiščáka, dlhoročného vedúceho divadelného súboru dosky javiska v Tulčíku neosireli nadiho, lebo jeho žiaci založili v roku 2009 občianske združenie pod názvom „**TULČÍCKE OCHOTNÍCKE DIVADLO**“ ktorého predsedníčkou sa stala Božena Horvátová. TOD za réžie Stanislava Bilku a Františka Husovského nacvičilo divadelné hry „*Pani richtárka*“ v roku 2009, „*Faraóni*“ v roku 2010 a „*Neprebudený*“ v roku 2011. V týchto hrách sa na doskách, ktoré znamenajú svet popri skúsených úspešných hercoch po 31 rokoch objavila Marta Eliášová a nová generácia nadaných hercov ako Martin Klempay, Daniela Greifová, Antónia Vavreková, Peter Chromek, Jozef Rákoš, Lenka Horvátová, Peter Klobušovský, Ján Frimer, Peter a Michal Očkovičovi, či Miriama a Adriana Vaňové.

Na záver krátka štatistika – tulčickí ochotníci za 85 rokov nacvičili celkom 107 divadelných hier, z toho 18 detských a dve s náboženskou tematikou. Na tulčickom javisku sa vystriedalo celkom 253 zaregistrovaných hercov, z toho 123 žien a 129 mužov, ale tento počet môže byť oveľa väčší, lebo nie všetky obdobia histórie TOD sú zmapované v plnom rozsahu.

OSLAVY 85. VÝROČIA TULČÍCKEHO OCHOTNÍCKEHO DIVADLA

Rok 2012 je rokom osláv 85. výročia divadelníctva v Tulčíku. Členovia TOD usporiadali pri tejto príležitosti pre svojich priaznivcov „Májovú veselicu“, „Deň detí“, nacvičili jednoaktovku „*Šesť koňakov za batola, alebo jeden najdúch je na šiestich chlapov trocha priveľa*“, s ktorou vystúpili na Tulčíckom korze, ale hlavne pôvodnú rozhlasovú hru Karola Jančoška „*Nové Kocúrkovo*“ alebo „*Kto sa hanbí, ten má prázdne gamby*“ prispôbenú na súčasné pomery pod názvom „*Nové Kocúrkovo alebo Biznis je biznis*“, ktorú upravili a režírovali Božena Horvátová a Jozef Drabiščák. S touto hrou sa predstavili nielen v Tulčíku, ale aj v Terni, Kysaku, Spišských Vlachoch, Spišskej Teplici a Vyšnej Šebastovej, ako aj na doskách DJZ v Prešove na Regionálnej súťažnej prehliadke amatérskych divadelných súborov „Dni s Táliou,“ kde získali diplom za umiestnenie v striebornom pásme.

Hlavné oslavy vyvrcholili v dňoch 6. a 7. októbra 2012 dvojdňovým podujatím za prítomnosti bývalých a súčasných ochotníkov, vzácných hostí i širokej verejnosti, ktoré pripravil organizačný výbor v zložení: Božena Horvátová, Mária Frimerová, Danka Dobranská, Danka Greifová, Antónia Vavreková, Lenka Klobušovská, Stanislav Bilka, František Husovský, Gabriel Drabiščák, Jozef Frimer, Martin Klempay, Peter Klobušovský pod vedením režiséra celého programu Jozefa Drabiščáka. Hlavnými sponzormi podujatia boli Obec Tulčík a Poľnohospodárske družstvo Tulčík.

Sobota – 6. októbra 2012

Rádio Regina v regionálnom vysielaní v dopoludňajších hodinách pripomenulo toto významné výročie ochotníckeho divadelníctva v Tulčíku krátkou reláciou a rozhovormi so súčasnými členmi TOD.

Oslavy boli zahájené svätou omšou vo Farskom kostole sv. Šimona a Júdu v Tulčíku za zosnulých, ale aj žijúcich ochotníkov, ktorú odslúžil vdp. Ján Sedlák. Svätá omša sa niesla v duchu poďakovania za 85 rokov divadelníctva v Tulčíku a obetné dary, ako aj čítania predniesli zástupcovia všetkých štyroch generácií tulčických ochotníkov.

Potom sa pozvaní účastníci a hostia presunuli do Kultúrneho domu v Tulčíku, kde sa o 15. hodine začalo spomínanie na 85 rokov ochotníckeho divadelníctva v Tulčíku. Program otvoril folklórny súbor Kaplička, ktorého členovia navodili slávnostnú atmosféru tancom polonéza a dlhoročná úspešná herečka i poetka Mária Poníková predniesla v ľubozvučnom nárečí častušku, ktorú napísala pri príležitosti osláv.

Po tomto krátkom úvode sa k slovu dostali moderátori programu Božena Horvátová a Jozef Drabiščák, ktorí privítali všetkých prítomných bývalých a súčasných ochotníkov, ako aj vzácných hostí z radov hercov DJZ v Prešove Tibora Bodáka, Mikuláša Žemličku a Jána Ivana, zástupkyne Šarišského osvetového strediska v Prešove, delegáciu družobnej Gminy Zarszyn v Poľsku, starostku obce Tulčík, poslancov OZ, starostov susedných obcí Demjata a Záhradné, predsedu PD Tulčík, ako aj predsedov spoločenských organizácií.

A potom sa už rozbehlo spomínanie na 85 rokov ochotníckeho divadelníctva v Tulčíku a to formou prezentácie po jednotlivých historických obdobiach, ktorú pripravil Jozef Drabiščák za technickej podpory Vladimíra Greifa. Prítomní mali možnosť počuť a vidieť na premietacom plátne, čo sa počas 85 rokov divadelníctva v Tulčíku udialo. Prierez históriou, v ktorej sa spomínalo na nacvičené hry, režisérov, žijúcich i zosnulých ochotníkov, úspechy, medzníky a výročia, bol doplnený unikátnymi historickými fotografiami a dokumentmi ako diplomami, citátmi z kroniky, či výstrižkami z novín.

Po každom historickom období boli odovzdané čestné uznania zaslúžilým a vybraným tulčickým ochotníkom a to z rúk pozvaných hostí. Zvlášť dojemné bolo odovzdanie ocenenia najstaršej žijúcej tulčickej ochotníčke, takmer deväťdesiatročnej pani Helene Kopčákovej rod. Miklošovej z rúk najstaršieho bývalého profesionálneho herca už deväťdesiatročného Tibora Bodáka. Potom si ocenenia z rúk dlhoročného ochotníckeho funkcionára a herca Mikuláša Žemličku prevzala najstaršia generácia tulčických ochotníkov a to Anna Vavreková, Ida Tomaščíková, Božena Greifová, Mária Vagašská, Marta Oravcová, Júlia Mackaničová, Helena Pohorencová, Mária Fortunová, Jolana Kostelníková, Helena Francanová, Eva Bilková a najstarší žijúci tulčickí ochotníci Imrich Lipka a Tomáš Pohorenc.

Ďalej si ocenenia prevzali úspešní ochotníci z čias zlatej éry divadla a to Eva Val'ová, Valéria Martinská, Mária Guňová, Anna Štefanová, Vincent Šoltys, Štefan Kmec, Viera Valičková, Anežka Benková, Eva Drabiščáková, Mária Poníková, Eva Molčanová, Božena Valičková a Vladimír Greif. Na záver boli odovzdané ocenenia zaslúžilým stále aktívnym ochotníkom Jozefovi Frimerovi, Gabrielovi Drabiščákovi, Júliusovi Onofrejovi, Márii Frimerovej, najstarším žijúcim aktívnym ochotníkom Stanislavovi Bilkovi, Františkovi Husovskému, Marte Eliášovej, ako aj režisérom a moderátorom programu Božene Horvátovej a Jozefovi Drabiščákovi. Spomínanie na 85 rokov divadla bolo ukončené valčíkom v podaní folklórneho súboru Kaplička. Celkom na záver spomínania odovzdali divadelnému súboru ocenenia pani Dagmar Rusnáková za DJZ v Prešove, predstavitelia družobnej Gminy Zarszyn v Poľsku a ochotníkom poďakovala starostka obce Tulčík Janka Šoltésová.

V ďalšej časti nasledovalo divadelné predstavenie úspešnej komédie „*New Kocúrkovo alebo Biznis je biznis*“. Po jeho skončení sa prítomní odobrli na miestny cintorín, kde si položením kytice ku krížu a zapálením sviečok na hroby uctili pamiatku zosnulých ochotníkov. A potom už nasledovala slávnostná recepcia, kde množstvo dobrôt pre labužnícke jazýčky pripravila so svojím kolektívom Monika Vaňová. Tanečná zábava pokračovala v dobrej nálade a v družnej debata až do skorého rána.

Nedeľa – 7. októbra 2012

Oslavy pokračovali o 17.00 hod. slávnostným programom pre širokú verejnosť, ktorý režijne pripravil Jozef Drabiščák za pomoci Stanislava Bilku, Františka Husovského, Boženy Horvátovej a Márie Frimerovej. Prítomní si mali možnosť zaspomínať na 85 rokov TOD skrátenou formou prezentácie ako tomu bolo deň predtým. Po každom historickom období TOD videli diváci ukážky z najúspešnejších divadelných hier, ktoré tulčickí ochotníci od svojho vzniku nacvičili.

Na úvod to bola záverečná scéna z drámy I. Stodolu „*Bačova žena*,“ ktorú tulčickí ochotníci nacvičili v roku 1932 a 1955 v precíznom prevedení Boženy Horvátovej, Marty Eliášovej, Jozefa Drabiščáka, Martina Klempaya, Petra Klobošovského a Petra Dobranského. V druhom poradí videli diváci ukážku z komédie O. Kolomyjca „*Faraóni*“ nacvičenú v rokoch 1966, 1973 a 2010. Vo všetkých troch naštudovaniach tejto hry, ako aj v ukážke sa v hlavných úlohách predstavili Stanislav Bilka a František Husovský, ktorých doplnili herci z roku 2009 Gabriel Drabiščák a Martin Klempay. V ďalšej ukážke z tragikomédie M. Kukučina „*Neprebudený*,“ ktorú tulčické obecnstvo videlo v rokoch 1981 a 2011 sa predstavili Jozef Drabiščák v úlohe Ondráša Machuľu, Marta Eliášová v úlohe tetky, ako aj Božena Horvátová, Antónia Vavreková a Daniela Greifová. V netradičnej forme videli diváci ukážku z hry Luda Zelienuku „*Žinčica kontra infarkt*“ nacvičenú v rokoch 1977 a 2003 v podaní hercov z roku 2003 Stanislava Bilku, Františka Husovského, Vincenta Šoltysa, Gabriela Drabiščáka a to striedavo naživo a ako nahrávku z DVD natočeného v roku 2003, kde okrem menovaných účinkoval vo filmovej podobe aj nebohy Jozef Vavrek.

V mixe nezávislých ukážok z najúspešnejšej divadelnej hry v histórii TOD veselohry I. Bukovčana „*Surovô drevo*“ postupne nacvičenej tulčickými ochotníkmi v rokoch 1957, 1978 a 2004 si prítomní najprv vypočuli hlasy zosnulých ochotníkov Jozefa Vavreka, Jána Fedora a Cyrila Frimera z Krajskej prehliadky vo Svite v roku 1979, následne videli „živého“ Turoňa a Dzuračku po 33. rokoch v podaní Jozefa Frimera a Anežky

Benkovej rodenej Šoltysovej, ktorých vzápätí vystriedali Turoň a Dzuračka z roku 2004 v podaní Gabriela Drabiščáka a Boženy Horvátovej až po celú plejádu hercov z roku 2004. Predstavili sa v masovej scéne, keď po nedorozumení došlo k bitke medzi domácimi goralmi a rekreantmi zo Zemplína. V úlohe drsných goralov sa predstavili Pavol Šoltys, Martin Frimer, Peter Vavrek, Adrián Vavrek a Jozef Drabiščák. Úlohu jeho ženy Katreny zahrala Mária Frimerová a Zemplínčanky Žofky – Danka Greifová. Rekreantov zo Zemplína, na čele s bitkárom Ončom v podaní Martina Klempaya v tejto ukážke predstavovali členovia súboru Kaplička, ktorý nedelňajší program ukončil pásmom rezkých ľudových tancov. Celý program moderovala Eva Drabiščáková a Jozef Rákoš za technickej podpory Vladimíra Greifa a Tomáša Maťaša.

To, že sa prítomným divákom program osláv 85. výročia divadelníctva v našej obci páčil, potvrdili dlhotrvajúcim nadšeným potleskom.

Tešíme sa na ďalšie stretnutia pri nových divadelných predstaveniach našich tulčických ochotníkov.

Jozef Drabiščák

MILÍ OCHOTNÍCI,

osemdesiatpäť rokov v živote jednotlivca oslavujeme ako okrúhle životné jubileum. V prípade divadelného súboru je však nielen jubileom, ale aj dôkazom životaschopnosti idey, na ktorej bol súbor založený. Oslava jubilea tulčického ochotníckeho divadelníctva by teda nebola možná bez jej členov, ktorí k nej priložili svoj talent, vlastné nadšenie a obetovali stovky hodín voľného času. Bez nich by táto idea zostala len abstraktnou hodnotou.

Dnes môžeme konštatovať, že obetavosť, čas i talent priniesli svoje ovocie. Nielen v nespočítateľnom množstve sprostredkovaných myšlienok, zážitkov a neopakovateľných stretnutí na divadelných predstaveniach, ale aj v podobe vysokého umeleckého kreditu samotného súboru. Ten na každom svojom predstavení zaplňa hľadisko nadšenými divákmi nielen v Tulčíku, ale aj v okolitých obciach. Potvrdzuje sa tak, že umenie a kultúra sa rozvíjajú nie predovšetkým na základe peňazí, ale vďaka obetavosti ľudí, ktorí svoj talent nezakopali, ale rozvíjali v prospech iných.

Vďaka tomu máme v Tulčíku divadelný súbor zložený z hercov, ktorí napriek tomu, že sa divadlu venujú popri svojej inej práci, podávajú profesionálne výkony, a čo je najdôležitejšie, prinášajú divákovi umelecké zážitky. Existencia talentu, ktorý sa rozvíja, je tou najlepšou zárukou, že sa Tulčík môže hrdiť nielen bohatou kultúrnou a duchovnou tradíciou, ale že kultúra v Tulčíku má aj svoju budúcnosť.

Vďaka patrí všetkým členom divadelného súboru, ktorí napriek mnohým ťažkostiam počas svojho dlhoročného pôsobenia nerezignovali, ale vždy hľadali cesty ako obohatiť a obveseliť svojich divákov.

V mene všetkých Tulčičanov a v mene svojom chcem popriať tulčickému ochotníckemu divadlu mnoho ďalších úspešných rokov účinkovania.

Janka Šoltésová
starostka obce

INFORMÁCIE O DIANÍ V OBCI

Investičná výstavba:

V septembri 2012 bola ukončená výstavba tenisového kurtu v areáli základnej školy. Pre verejnosť bude k dispozícii na jar v roku 2013.

V súčasnosti sa realizuje rekonštrukcia budovy základnej školy, obsahom ktorej je: zateplenie a oprava strechy, dokončenie výmeny okien a celkové zateplenie budovy. Doteraz bola vykonaná oprava strechy a v súčasnosti sa realizuje zateplenie budovy, ktoré má byť ukončené v decembri 2012.

V rámci regionálneho operačného programu je realizovaná „Revitalizácia centra obce“, ktorá zahŕňa obnovu parkov pri železničnej stanici a pri kostole, opravu parkoviska pri obecnom úrade a nový asfaltový koberec v centre obce. Termín ukončenia akcie je naplánovaný v júli 2013.

Spoločenské organizácie:

Dňa 4. júla 2012 sa v Kultúrnom dome v Tulčíku za účasti zástupcov okresného výboru Dobrovoľnej požiarnej ochrany z Prešova, konala znovu ustanovujúca členská schôdza Dobrovoľného hasičského zboru v Tulčíku (DHZ). Na schôdzi boli zvolení členovia výboru DHZ, ktorými sú: predseda – Ján Dobranský, podpredseda – veliteľ – Jozef Fogaš, podpredseda-tajomník – Michal Očkovič

Ďalšími členmi sú: Adrián Marcinek, Dávid Himič, Ján Paľo, Peter Dobranský, Šimon Kuruc, Róbert Vaňo a Anton Vavrek.

Na členskej schôdzi konanej dňa 15. 8. 2012 boli prijatí noví členovia: Jozef Halkovič, Ladislav Halkovič, Peter Jurko a Jozef Grešák.

DHZ zasahoval od svojho založenia celkom trikrát. Dvakrát hasil požiar nelegálnej skládky odpadu pri Sekčove v smere po Nižnom poli a raz na skládke pri bytovkách.

Členovia DHZ sa zúčastnili súťazi v obci Trnkov a Šarišská Poruba. Spolupráca s obecným úradom je veľmi dobrá, spolupracovali pri usporiadaní obecnej akcie "Tulčické korzo", pri upratovaní školských priestorov (búranie skladu pri kotolni), pri výrube stromov v areáli školského ihriska.

O členstvo v DHZ prejavili záujem aj dievčatá.

Obec Tulčík oceňuje, že sa opäť od roku 1975 obnovila činnosť dobrovoľného hasičského zboru. Jeho členmi sú mladí občania našej obce, ktorí už v krátkej dobe ukázali, že sú ochotní na úkor svojho osobného času pracovať v prospech obce.

Janka Šoltésová
starostka obce